

CZU: 37.091

DOI: 10.36120/2587-3636.v37i3.211-215

FORMAREA PROFESIONALĂ CONTINUĂ A CADRELOR DIDACTICE – CONDIȚIE A CALITĂȚII EDUCAȚIEI

Mădălina MIȘCALENCU, drd.

<https://orcid.org/0000-0002-9584-4171>

Universitatea de Stat din Moldova, Chișinău, Republica Moldova

Rezumat. Progresul tehnologic și evoluția rapidă a științei și a societății, impune existența în sistemul de învățământ a unor cadre didactice bine pregătite profesional, astfel încât să poată răspunde provocărilor actuale și viitoare. Promovarea unor valori precum echitatea, dreptatea și toleranța, impun cadrelor didactice să dețină competențe necesare adaptării la nevoile individuale ale elevilor și să ofere acestora experiențe de învățare eficiente. Formarea profesională continuă a cadrelor didactice este esențială pentru asigurarea unui proces instructiv-educativ de calitate și pentru adaptarea la cerințele tot mai complexe ale societății moderne.

Cuvinte cheie: calitatea în educație în învățământul preuniversitar, formarea profesională continuă, educația profesională.

CONTINUOUS PROFESSIONAL TRAINING OF TEACHING STAFF – A CONDITION OF THE QUALITY OF EDUCATION

Abstract. Technological progress and the rapid evolution of science and society require the existence of professionally well-trained teachers in the education system, so that they can respond to current and future challenges. Promoting values such as equity, justice and tolerance require teachers to have the necessary skills to adapt to the individual needs of students and provide them with effective learning experiences. Continuous professional training of teachers is essential for ensuring a quality instructional-educational process and for adapting to the increasingly complex requirements of modern society.

Keywords: quality in education in pre-university education, continuous professional training, professional education.

Educația reprezintă procesul de formare a personalității unui individ pentru a-l ajuta să se integreze activ în societate, *educația profesională* reprezintă totalitatea activităților de instruire, ale unui individ, realizate într-un cadru instituțional în vederea pregătirii acestuia pentru desfășurarea unor activități profesionale, pregătire ce presupune dobândirea unui bagaj de cunoștințe științifice și a unor calități morale (responsabilitate, punctualitate etc.), dezvoltarea unor capacități, abilități și competențe profesionale transversale (competența de comunicare, competența de a lucra în echipă) precum și transmiterea de valori etice și sociale necesare educației profesionale [1, p.41].

În continuare, rezultatele a trei studii realizate în ani diferiți și pe eșantioane diferite pot demonstra importanța formării profesionale continue a cadrelor didactice. Acestea au evidențiat faptul că formarea cadrelor didactice este importantă atât pentru a arăta calitatea unei instituții de învățământ, cât și pentru a identifica un „profesor bun”.

Grupurile de respondenți la aceste studii au cuprins persoane din sistemul educațional (cadre didactice, elevi, părinți) și persoane care nu fac parte din sistem.

Un prim studiu realizat în anul 2017 a avut ca grup de cercetare un număr de 2405 subiecți, împărțiți în trei eșantioane: 284 de cadre didactice, 1752 de elevi și 369 de părinți, care proveneau din 19 unități școlare din mediul urban și rural. Voi supune atenției răspunsurile la două întrebări adresate în chestionar: „Ce înseamnă o școală bună?” și „Ce înseamnă un profesor bun?”.

La cerința de a selecta cel mult trei criterii pe care le consideră a fi principalele atribute ale unei *școli bune*, prima opțiune pentru toate cele trei categorii de respondenți a fost: existența în cadrul școlii a unor cadre didactice bine pregătite din punct de vedere profesional și pedagogic. Rezultatele în procente au fost următoarele: 90,1% - profesori; 61,5% - elevi; 77,5% - părinți [2, p. 76].

Celelalte variante de răspuns selectate au fost:

- dotarea școlilor cu o bază materială adecvată pentru desfășurarea activităților didactice, dar care să stârnească și interesul copiilor;
- rezultatele elevilor în timpul școlii și seriozitatea;
- rezultatele elevilor după absolvire;
- seriozitatea personalului școlii.

Rezultate similare au fost obținute și într-un alt studiu, *Barometrul de Opinie Publică*, realizat în mai 2004 de Fundația Soros România, pe un eșantion național format din 1633 de persoane care nu erau implicate direct în sistemul de educație. La cerința de a selecta un singur criteriu care definește o *școală bună*, opțiunea aleasă de cei mai mulți respondenți a fost cea care făcea referire la „calitățile profesorilor”, într-un procent de 57%, urmată la o diferență destul de mare de celelalte criterii:

- „Dotarea școlii – 11%;
- Rezultatele elevilor la școală – 7%;
- Rezultatele elevilor după absolvire – 7%;
- Calitățile conducerii – 5%;
- Seriozitatea – 2%;
- Prestigiul, renumele, tradiția – 2%;
- Altceva – 9%” [3].

Agencia pentru Strategii Guvernamentale (ASG) a realizat în anul 2007 un studiu prin intermediul căruia au fost măsurate opiniile profesorilor și ale elevilor din învățământul preuniversitar privind calitatea în educație. Studiul s-a desfășurat la nivel național pe două eșantioane reprezentative, unul pentru populația de profesori și celălalt pentru populația de educabili. Pentru cele două eșantioane instituția de cercetare a folosit întrebări deschise, diferența a constat în numărul de aspecte pe care trebuiau să-l indice profesorii - două aspecte și elevii - un aspect pentru a identifica criteriile care definesc o

școală bună. Întrebarea formulată în acest studiu este asemănătoare cu cea din studiul prezentat mai sus.

Opțiunile în procente a cadrelor didactice au fost următoarele:

- ”Cadre didactice calificate/bine pregătite/competente - 38%;
- Performanțele/rezultatele bune/elevi bine pregătiți - 36%;
- Baza materială/dotările - 28%;
- Disciplina, ordinea, siguranța - 11%;
- Elevi buni/motivați/studioși/de calitate - 10%;
- Conducerea/managementul bun, organizarea bună - 8%;
- Comunicarea/colaborarea/relațiile bune între cei implicați - 7%;
- Calitatea/eficiența actului didactic învățământului/educație - 5%;
- Realizarea/pregătirea pentru viitor/integrarea pe piața muncii - 5%;
- Seriozitatea - 2%;
- Respectul - 2%;
- Atmosfera/climatul plăcut/favorabil - 2%;
- Comportamentul bun al elevilor - 1%;
- Promovabilitate ridicată - 1%;
- Progresul real al elevilor/școlii - 1%;
- Altele - 21%” [4].

Valorile procentuale prezentate în tabelul de mai sus reprezintă partea de procentaj din totalul pentru fiecare criteriu și nu pentru întregul chestionar.

Opiniile elevilor, însoțite de procentele obținute, privind criteriul „cel mai important pentru ca o școală să fie considerată bună,, sunt prezentate mai jos:

- „să aibă profesori buni, capabili, competenți - 40%;
- elevii să aibă rezultate - 19%;
- să aibă condiții bune - 8%;
- să fie disciplină - 6%;
- să fie dotată, modernă, curată - 6%;
- să aibă un sistem educațional de calitate - 5%;
- să aibă faimă, prestigiu, reputație - 4%;
- să fie o comunicare bună între profesori și elevi - 2%;
- să fie o atmosferă plăcută - 2%;
- seriozitate, respect - 2%;
- să aibă o conducere bună - 1%;
- un orar mai puțin încărcat - 1%;
- altceva - 3%” [4].

Analizând rezultatele studiilor de mai sus, putem concluziona faptul că, importanța unei școli este dată, în primul rând, de pregătirea profesională a cadrelor didactice care

predau în instituția respectivă. Această percepție este întâlnită atât la populația care are legătură directă cu sistemul de învățământ preuniversitar, cât și la populația care nu are nicio legătură cu acesta. Competențele profesorilor și felul în care aceștia își proiectează și desfășoară procesul instructiv-educativ își lasă amprenta asupra școlii, sporind astfel prestigiul acesteia în comunitate.

O altă întrebare adresată celor trei categorii de respondenți (profesori, elevi și părinți), din studiul realizat în 2017 și celor două categorii de respondenți (profesori și elevi), din studiile, „Barometrul de Opinie Publică (BOP)” al Fundației SOROS și „Calitatea educației în învățământul preuniversitar”, realizată de Agenția pentru Strategii Guvernamentale (ASG), a fost „Ce înseamnă un profesor bun?”. Răspunsurile înregistrate au fost următoarele:

Răspunsurile din primul studiu, cel din 2017, sunt:

- 43,1% **dintre elevi** au menționat că principalele calități ale unui profesor bun sunt: indulgența, toleranța, calmul, înțelegerea, disponibilitatea de a-i asculta;
- 53% **dintre părinți** consideră că principala însușire a unui cadru didactic este dragostea față de meserie, urmând buna pregătire a profesorilor, din punct de vedere psihopedagogic, metodic și de specialitate;
- 43% dintre **profesori** consideră că succesul în carieră se datorează unei bune pregătiri profesionale în disciplina predată, urmând o bună pregătire psihopedagogică [2, p.82].

Raportându-ne la celelalte două studii citate anterior, BOP și ASG, în care s-au folosit aceleași eșantioane și aceleași condiții de răspuns, la întrebarea „Ce înseamnă un profesor bun?”, elevii au dat următoarele răspunsuri:

Rezultate BOP:

- „Bine pregătit - 32%;
- Bun pedagog - 14%;
- Să-și iubească meseria, să aibă vocație - 12%;
- Cinstit, corect - 6%;
- Autoritar, exigent, sever - 5%;
- Înțelegător, indulgent, tolerant - 5%;
- Apropiat de copii, să iubească copiii - 4%;
- Să fie bine plătit - 4%;
- Să aibă rezultate bune - 4%;
- Serios - 4%;
- Deștept, inteligent - 3%;
- Abilități de comunicare - 2%;
- Altceva - 5%” [3].

Rezultate ASG:

- „să fie un bun pedagog, să predea bine - 36%;
- să fie înțelegător, indulgent, bun - 22%;
- să fie comunicativ, prietenos, apropiat de elevi - 14%;
- să fie bine pregătit, calificat - 14%;
- să fie corect, să fie serios - 4%;
- să aibă răbdare, să fie calm - 3%;
- să dea note mari - 3%;
- să fie exigent, să fie sever - 2%;
- Altceva - 2%” [4].

Caracteristicile unui „profesor considerat bun” țin, în majoritatea opiniilor (cadre didactice, elevi, părinți), atât de pregătirea științifică, cât și de cea psihopedagogică. Imaginea „profesorului bun” va fi completată de alte calități pe care trebuie să le posede: indulgență, înțelegere (empatie), toleranță, comunicativitate, atașament față de elevi etc. Foarte important este faptul că aceste calități apar în răspunsurile elevilor, ceea ce putem concluziona că, în cazul interacțiunii directe, predomină attributele care au legătură cu latura afectivă a persoanelor.

Programele de formare inițială au ca finalitate formarea competențelor psihopedagogice și de specialitate a formabililor, însă pentru însușirea și dezvoltarea acestora este necesară o perioadă mai lungă de pregătire. Programele de formare continuă și de perfecționare oferă suportul și timpul necesar pentru actualizarea cunoștințelor, dezvoltarea abilităților pedagogice și îmbunătățirea competențelor profesionale. Prin participarea la programele de formare continuă, cadrele didactice pot să își îndeplinească misiunea educativă la cele mai înalte standarde și să contribuie activ la dezvoltarea unei societăți bazate pe cunoaștere, asigurând un învățământ de calitate.

Bibliografie

1. BOCOȘ, M.; JUCAN, D. *Fundamentele pedagogiei. Teoria și metodologia curriculumului. Repere și instrumente didactice pentru formarea profesorilor*. Pitești: Paralela 45, 2019.
2. GHEORGHE, O. *Impactul percepției sociale a profesiei de cadru didactic asupra performanțelor sale profesionale*. București: Universitară, 2017.
3. Soros, România. *Barometrul de Opinie Publică*, mai 2004. <https://muhaz.org/opiniile-si-percepiile-profesorilor-raport-de-cercetare-pregti.html> (vizitat 17.08.2022).
4. Agenția pentru Strategii Guvernamentale. *Calitatea educației în învățământul preuniversitar*. Decembrie, 2007. Eșantion reprezentativ la nivel național pentru profesorii din învățământul preuniversitar. <https://muhaz.org/opiniile-si-percepiile-profesorilor-raport-de-cercetare-pregti.html> (vizitat 17.08.2022).